

La Femosa

juliol-agost de 2016
Número 283 P.V.P.3€

Revista d'opinió i informació local. ARTESA DE LLEIDA

8è FESTIVAL D'ENCESES DEL BESTIARI DE FOC
10è ANIVERSARI DEL GRIU D'ARTESA DE LLEIDA

Edita

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
Telèfon: 973 167809
E-mail: lafemosa@artessalleida.cat

Direcció i coordinació

Josep Gallart Fernández
Lluís Gil Fontanet

Col·laboradors

Cèlia Argilés Andrés
Albert Batiste Bonet
Miquel Carrera Castellví
Adolf Costafreda Castillo
Isidre Drudis Bellmunt
Josep Maria Esteve Muñoz
Felip Gallart Fernández
Josep Gallart Fernández
Sofia Gallego
Grup de Pintura d'Artesa
Junta del Griu
Roger Gil Barberà
Lluís Gil Fontanet
Miquel A. Navarro Solé
Joan Ramon París Oró
Ramon Serra Batlle
Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Arxiu Fotogràfic de La Femosa
Josep Mª Esteve Muñoz
Isidre Drudis Bellmunt
M. A. Florensa Bertran
Josep Gallart Fernández

Correccions

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època
Número 283,
juliol-agost de 2016
DL L 264-1981
ISSN: 2339-7365
P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de *La Femosa* reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

SUMARI

D'hair i d'avui	3
Pòrtic	4
Actualitat artesenca	5
Festa Major 2016.....	11
8è Festival d'Enceses d'Artesa de Lleida.....	14
Seguim pedalant a l'estiu amb els <i>Superbé</i>	18
<i>Domus domini</i> . Els ports (1).....	19
Moltes gràcies	20
Democràcia, la llegenda.....	21
Perer de dolços records.....	22
El Grup de Pintura d'Artesa	25
L'art de viatjar (segona part).....	27
Grup de lectura de l'A. C. <i>La Femosa</i>	30
Guardar o llençar.....	31
Nova temporada del C.F. Artesa de Lleida	32
Mots encreuats.....	32
Entreteniments	33
Ho hem llegit a.....	34
Notícia de la Festa Major de fa 100 anys.....	34
Telèfons i horaris d'interès	35
Solucions als passatemp.....	35
Enigma.....	35
Imatges d'actualitat	36

Amb el suport de:

Ajuntament
Diputació de Lleida d'Artesa de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

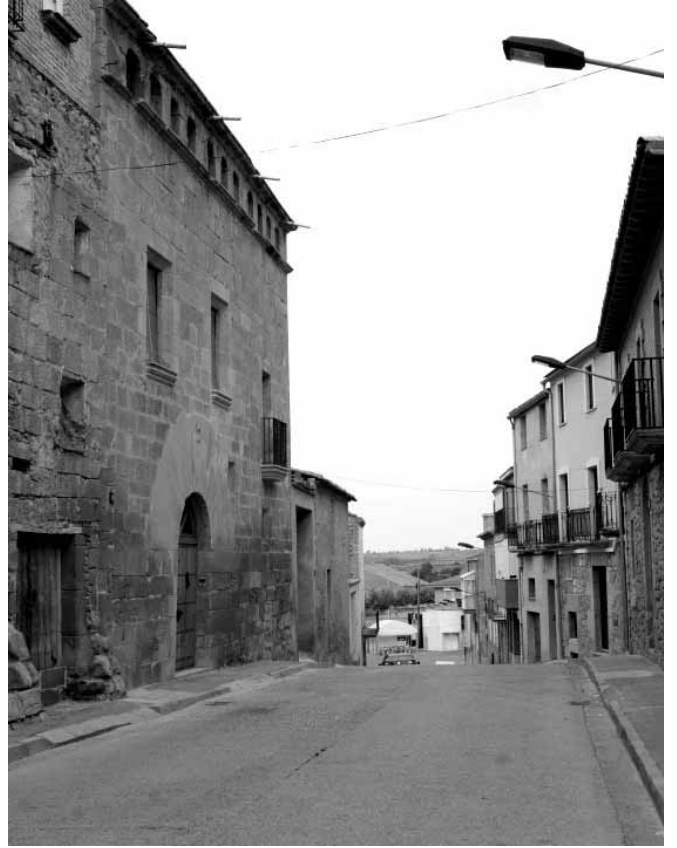

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudi de Puig i Cadafalch

D'ANTJRS I D'AVUI

El carrer dels Gallart als anys setanta del segle XX i actualment

Fotos: Isidre Drudis Bellmunt

PÒRTIC

L'esport és una de les principals activitats de l'oci artesenc. De tots el futbol ha estat l'esport que compta amb una tradició més llarga i continuada. Però, sortosament, no ha estat ni és l'únic. Durant les antigues Festes Majors es feien curses que donaven molt prestigi als seus guanyadors, en alguns indrets han rebut el nom de Curses de la Cordera, per ser aquest animal el premi principal. Altres esports que han tingut certa presència al poble, amb equips fins i tot federats masculins i femenins, han estat el bàsquet, el handbol, el tennis taula que va comptar amb un equip força competitiu, i no sabem si ens en deixem algun altre.

En aquest pòrtic volem estendre la nostra felicitació als artesencs Marcel Mor i a l'Aaron Cepero. Des de disciplines molt diferents ambdós han situat el nom del nostre poble molt amunt. El Marcel Mor per ser ja un reconegut esportista amb la consecució de reptes incomparables com un Ultra Duatló i la Volta a la Província de Lleida. Ben segur que el Marcel ens continuarà sorprenent amb fites on es reuneixin l'esport i el compromís social. L'Aaron Cepero, jove judoka de 15 anys va aconseguir la tercera posició en el Campionat d'Espanya de Judo categoria cadet de +90 celebrat el 8 de maig al Palacio de los Deportes de Madrid.

Però no voldríem acabar aquest pòrtic sense esmentar el grup *Superbé* per la seva tan lloable tasca en el foment de l'esport a peu i de la bicicleta, amb tot un seguit d'activitats per i amb la mainada i per i amb els que ja no són infants com curses, caminades i bicicletades pel terme, sortides nocturnes... Pensem que des del *Superbé* es fomenta l'esport en el seu sentit més pur de fer salut, de promoció de l'esforç, del treball en equip i col·laboració entre els participants, de superació personal i col·lectiva i de bons hàbits socials. *Superbé* és una de les iniciatives més interessants que han esdevingut darrerament en el nostre poble en fomentar l'esport des de la seva pràctica no competitiva, una pràctica on tothom hi té lloc i cabuda.

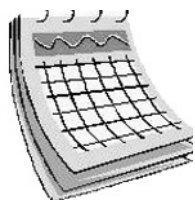
Des de la nostra associació valorem els seus èxits com a nostres i els animem a continuar en el seu treball per al creixement positiu del nostre poble. Vagi per a tots la nostra més sincera felicitació.

El Marcel Mor i companys dels Superbé.

Pedalades a la fresca dels Superbé.

ACTUALITAT

ARTESENCA

Josep Maria Esteve

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Ma Esteve i M. À. Florensa

CINEMA A LA FRESCA

Un any més, passada la Festa Major i un cop finalitzada la temporada de cinema a la sala del teatre Municipal, es va iniciar el cicle de cinema a la fresca que cada estiu es duu a terme al recinte de les piscines. L'edició d'enguany, va començar el 10 de juliol amb la projecció, a les 10 de la nit, de la pel·lícula d'animació infantil *Zootropolis*.

PEDALADA DE L'AMPA

Com ja és una tradició, per la Festa Major, l'AMPA de l'escola Els Til·lers, va organitzar una pedalada pels voltants del nostre pobles, oberta per a tothom. Enguany, com a novetat, la pedalada va tenir lloc el dijous 30 de juny, per la tarda, i no pel matí del divendres de Festa Major, com era tradicional. Una quarantena de ciclistes van participar en la pedalada a la casa de Grealó.

ESTADES D'ESTIU I CURS DE NATACIÓ

Durant el mes de juliol, l'AMPA de l'escola *Els Til·lers* conjuntament amb el gimnàs Artesa Gym, van tornar a organitzar les estades lúdico-esportives que tant d'èxit van tenir l'any passat, i que en aquesta ocasió, van estar dedicades al cinema.

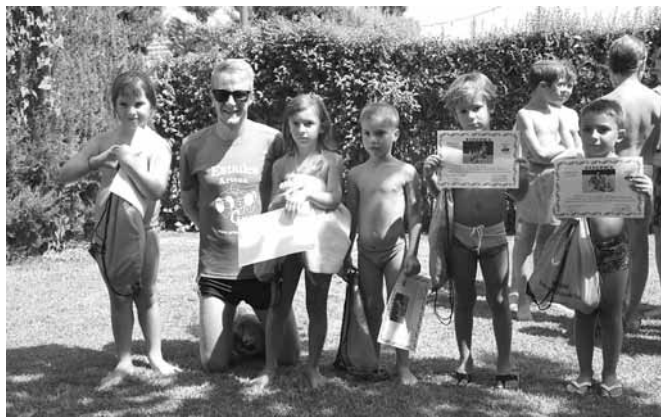
Durant tot el mes de juliol, amb la intenció de passar un estiu de cine, els participants en les estades van poder practicar diferents esports, jocs, fer sortides i acampades, tot sota la temàtica cinematogràfica, dedicant cada setmana a una temàtica en concret (orígens del cinema, cinema de comèdia, cinema d'animació, cinema de terror i curtsmetratges de valors).

També com cada any, dintre de les estades hi va haver el curs de natació, del qual el dissabte 30 de juliol es va celebrar l'exhibició de final de curs

en què tots i totes les participants van demostrar tot el que van aprendre durant el curs.

Participants les estades (Foto Artesa Gym)

Participants al curs d'Iniciació I

Participants al curs d'Iniciació II

Participants al curs d'Iniciació III

Participants al curs d'Aprenentatge I

Participants al curs d'Aprenentatge II

Participants al curs de Perfeccionament II

Exhibició del final del Curs de Natació

Exhibició del final del Curs de Natació

CURSOS D'INFORMÀTICA

Durant el mes de juliol, el Telecentre d'Artesa de Lleida, va organitzar uns cursos d'informàtica adreçats als més petits de la casa.

En total, es van organitzar dos cursos. El primer, Informàtica TIC1, adreçat als nens i nenes de 5è i 6è de Primària amb l'objectiu de consolidar els coneixements informàtics necessaris per afrontar les properes etapes educatives. El segon curs, Informàtica TIC2, estava adreçat als nens i nenes de 3r i 4t de Primària i tenia per objectiu millorar la relació amb les tecnologies de la informació i comunicació i l'ús del PC.

Telecentre d'Artesa

ASSEMBLEA DE L'ASSOCIACIÓ DE CAÇADORS

El divendres 8 de juliol, a les 9 del vespre, va tenir lloc, en una de les sales de l'Hotel d'Entitats de la Llar del Poble, l'assemblea general ordinària de l'Associació de Caçadors d'Artesa de Lleida. Durant la mateixa es va fer relació de l'estat de comptes de l'Associació i de les diferents activitats organitzades com ara el concurs de tir al plat durant la Festa Major.

MULLA'T PER L'ESCLEROSI MÚLTIPLE

Un any més, arribat el més de juliol, Artesa de Lleida ha participat en la campanya *Mulla't per l'esclerosi múltiple* impulsada per la FEM (Fundació Esclerosi Múltiple), malaltia que a Catalunya afecta a més de 7.000 persones.

Durant tot el dia, tot aquell qui va voler, hi va poder participar nedant i fent un donatiu, i a les 12 del migdia, es va dur a terme el tradicional salt per l'Esclerosi Múltiple.

A última hora del dia, hi va haver una exhibició d'Aquagym gratuïta.

A punt per fer el salt (Foto: Yolanda Horcajadas)

REVELLA DE SANT JAUME

El dissabte 23 de juliol, es va celebrar la revetlla de Sant Jaume, amb la tradicional processó de fanalets. La festa, igual que l'any passat, va tenir lloc al carrer de les Hortes.

A 2/4 d'11 de la nit es va iniciar la concentració al principi del carrer de Sant Ramon, on els més petits van poder encendre els fanalets per anar en processó amb el GRIU I ACOMPANYANTS. Els més petits van poder participar en el concurs de fanalets infantil, que aquest any es va tornar a fer. La processó de fanalets va comptar amb l'acompanyament musical del grup de grallers d'Alfés.

Un cop arribats al carrer Hortes, vam tenir una exhibició de les habilitats del GRIU I ACOMPANYANTS i de l'HYDRA.

Finalitzada l'exhibició, es va iniciar la sessió de ball a càrrec del grup EXCELSIOR.

Hi va haver servei de barra a càrrec de l'Associació contra el càncer d'Artesa de Lleida.

El Griu i l'Hidra

Fanalets de Sant Jaume

Revetlla de Sant Jaume

ESPORTISTES ARTESENCES

Entre els dies 5 i 7 de juliol, es va disputar a les piscines Bernat Picornell de Barcelona, el campionat de Catalunya d'estiu categoria Aleví, en el qual va participar la nostra jove veïna Laura Huguet. La Laura va quedar en segona posició en la modalitat de 100 metres lliures, obtenint plaça pel campionat d'Espanya de categoria Aleví, que es va celebrar a Madrid, i en la que va finalitzar en una meritòria 23ª posició.

La Laura (esquerra) al podi amb la medalla

INICI DE TEMPORADA DEL C.F. ARTESA DE LLEIDA

A mitjans d'agost el C.F. Artesa de Lleida va iniciar els entrenaments de cara a la temporada 2016-2017. Per tal que els jugadors vagin adquirint ritme i una bona forma física l'Artesa ha disputat diferents partits amistosos de pretemporada i el passat diumenge 21 d'agost, a partir de les 7 de la tarda, es va jugar un torneig triangular entre els equips de C.F. Puigvertenc de Puigverd de Lleida, C.F. Juneda i el C.F. Artesa de Lleida. El guanyador fou el Juneda.

Durant el torneig es va fer un emotiu homenatge als exjugadors del C.F. Artesa de Lleida d'entre 60 i 70 anys.

Sortida al camp dels homenatjats

Lliurament d'obsequis als homenatjats

Passat i present del CF Artesa de Lleida

CINEMA JULIOL-AGOST

Dia	Pel·lícula
10 de juliol	Zootròpolis
17 de juliol	El renacido
24 de juliol	Cien años de perdón
31 de juliol	Joy
7 d'agost	Batman vs Superman. El amanecer de la justicia
14 d'agost	La visita
21 d'agost	Las crónicas de Blancanieves. El cazador y la reina de hielo
28 d'agost	Carol

ACTIVITATS A LES PISCINES

Durant tot l'estiu, al recinte de les piscines, s'hi ha dut a terme moltes activitats per tal de fer passar millor la calor de les nits d'estiu.

Així, durant tots els diumenges dels mesos de juliol i agost, de 8 a 9 del vespre al recinte de les piscines, hi va haver unes classes gratuïtes d'*aqua-gym* a càrrec de la Lúdia Faura, amb un gran èxit de participació.

Classe d'*aqua-gym*

El dissabte 16 de juliol, a 2/4 d'11 de la nit, hi va haver l'actuació del cantautor xilè Maximiliano Villalobos, que va oferir un concert de versions d'autors com Julio Iglesias, Jarabe de Palo, Joan Manel Serrat, Joaquín Sabina, etc.

El divendres 22 de juliol, s'havia de celebrar al recinte de les piscines, una desfilada de moda infantil patrocinada per la botiga de roba infantil Pinochio, però que el mal temps no va deixar que es dugués a terme tal i com estava previst. Així, la desfilada es va dur a terme a la sala del Teatre Municipal, on es va improvisar una passarel·la i hi van desfilat els nens i nenes del nostre poble. Seguint amb la iniciativa endegada l'any passat,

Desfilada de moda infantil

L'Ajuntament d'Artesa va posar a disposició dels usuaris de les piscines, el programa de la Generalitat de Catalunya de Bibliopiscines, per tal de fomentar la lectura i l'esbarjo durant el temps que estem a les piscines. Aquest servei es va oferir totes les tardes dels dimarts i dijous dels mesos de juliol i agost, de 5 a 8 de la tarda.

El dissabte 6 d'agost, hi va haver una exhibició de ball d'estil **country** a la zona del bar de les piscines. Com cada estiu l'Associació de Dones *La Pubilla*

Ball country

organitza una festa d'estiu. Així el passat 19 d'agost van organitzar un taller de SWING a càrrec de "Allswing" de Lleida, per tal que tots i totes les participants poguessin aprendre els passos bàsics d'aquest tipus de ball, a més, de realitzar una demostració.

Després del ball hi va haver el sopar i a continuació una projecció de fotografia nocturna a càrrec de Carles Domènech, que també va realitzar una demostració de les diferents tècniques visionades. Per acabar la festa, hi va haver música pels qui necessitaven més marxa.

Taller de swing

El diumenge 20 d'agost, hi va haver una nova *masterclass* de zumba a càrrec de Josep Rebull.

Participants al *masterclass* de zumba

FESTA MAJOR 2016

Josep Maria Esteve

Fotos: J. Ma Esteve i M. À. Florensa

Arribat el primer cap de setmana del mes de juliol, es va celebrar la Festa Major del nostre poble. Enguany, per l'atzar del calendari, va fer que la Festa Major escaigués molt aviat, i se celebra entre el dijous 30 de juny i el diumenge 3 de juliol. La novetat d'aquest any fou que per primer cop es va celebrar la Festa Major en l'espai poliesportiu cobert, tornant així, a la ubicació tradicional dels darrers anys.

El programa d'actes previst per la Festa Major fou la següent:

Dijous dia 30 de juny

A 2/4 de 7 de la tarda.- CERCAVILA pels carrers del poble pels *Moments màgics*.

De 7 de la tarda a les 10 de la nit.- FUTBOL, al camp de futbol celebració de diferents partits amb la participació de les categories: alevins, infantils, cadets, juvenils, amateurs, veterans,...

A les 7 de la tarda.- BICICLETADA, organitzada per l'AMPA de l'Escola *els Til·lers*. En arribar a l'espai poliesportiu es va servir un refrigeri
A 2/4 de 9 del vespre.- BALL DE SARDANES, dins del cicle de les *XII Sardanes a la Fresca*

organitzades pel Consell Comarcal del Segrià. La música for a càrrec de la *Cobla Vents de Riella*, a l'espai poliesportiu.

Sardanes a la Fresca

Sopar de germanor

A les 10 de la nit.- SOPAR DE GERMANOR, amb entrepà de llonganissa i vi al preu d'1 €, a l'espai poliesportiu.

Cercavila

A les 12 de la nit.- BALL, amb el grup *Duet Atlantis*, i tot seguit, Festa del Jovent amb *DJ Seerch*, a l'espai poliesportiu.

Divendres dia 1

Durant tot el dia hi va haver preus populars a les firetes, on totes les atraccions tenien un preu d'1€. Des de 2/4 de 12 del matí fins a les 2 del migdia, i de 2/4 de 5 de la tarda fins les 7.- JOCS

Partit de futbol entre veterans i amateurs

Jocs aquàtics

AQUÀTICS, per a totes les edats, al recinte de les piscines municipals.

Espectacle infantil

A les 7 de la tarda.- ESPECTACLE INFANTIL amb *Disco Baby* i els *Pallassos Pim-Pam*, a l'espai poliesportiu.

De 2/4 de 9 del vespre a les 10 de la nit.- CONCERT amb l'orquestra *Juniors*, a l'espai poliesportiu.

A les 9 del vespre.- MARTINADA POPULAR I SOPAR POPULAR DEL JOVENT, organitzada per l'Associació de Joves d'Artesa, i que va consistir en un sopar a la Plaça de les Albízie.

Concert de l'orquestra Junios

A 2/4 de 12 de la nit.- BALL DE NIT, a càrrec de l'orquestra *Juniors*, a l'espai poliesportiu. En acabar el ball de nit, actuació de *TETE PRODUCCIONS*.

Dissabte dia 2

De 9 a 10 del matí.- *Xaranga La Festa* pels carrers del poble.

Cercavila amb la Xaranga

A les 9 del matí.- TIR AL PLAT, al costat de la depuradora del poble, va tenir lloc una tirada al plat a càrrec de l'Associació de Caçadors.

A les 11 del matí.- ACTUACIÓ INFANTIL a càrrec de *La Cremallera* i a continuació, FESTA DE L'ESCUMA, al passeig de Sant Ramon.

Festa de l'escuma

De 12 del migdia a 3 de la tarda.- Inici del TOUR DE TAPES. Durant el dissabte i diumenge de Festa Major, pels bars d'Artesa. Tots els participants que completessin el tour van participar en el sorteig d'un val de descompte de 50 € per gastar en establiments del nostre poble.

A 2/4 de 7 de la tarda.- *Trobada de Bestiari Popular i Festiu de Catalunya*. Per la importància d'aquest acte, us en parlarem en una altra secció de la revista.

Trobada de Bestiari Popular i Festiu

A 2/4 de 8 de la tarda.- ESPECTACLE A càrrec d'*Antonio, Benjamí & Òscar Show*, anomenats també com *Els Trincus*, concursants del programa de TV3 *Buscant La Trinca*, a la sala del Teatre Municipal.

A les 11 de la nit.- BALL amb el conjunt *Quartz*, a l'espai poliesportiu.

A 3/4 d'11 de la nit.- ESCALFAMENT musical previ al festival d'enceses, a càrrec de grup *Mondo Loco*, a la plaça Major.

A les 11 de la nit.- FESTIVAL D'ENCESES de foc, a la plaça Major. Per la importància d'aquest acte,

Actuació dels Trincus

us en parlarem en una altra secció de la revista. A 2/4 de 2 de la matinada.- ACTUACIÓ del conjunt *La Terrasseta de Preixens*, a la plaça Major. A les 4 de la matinada.- ACTUACIÓ dels *Pachucos* i posteriorment de *DJ Nar6*, a l'espai poliesportiu.

Diumenge dia 3

De les 9 a 1/4 d'2 del migdia.- CONCURS DE PINTURA RÀPIDA. Durant el temps del concurs diversos pintors es van repartir pel poble per representar en les seves pintures diferents espais del nostre poble.

A les 11 del matí.- DESFILADA de cotxes antics

Participant al concurs de pintura ràpida

pels carrers del nostre poble. La desfilada es va iniciar davant de l'espai poliesportiu.

Participant a la desfilada de cotxes antics

A les 12 del migdia.- MISSA MAJOR, a l'església es va oficiar la missa major, cantada per la Coral LA PRIMAVERA.

Missa Major

A la 1 del migdia.- VERMUT, un cop acabada la celebració litúrgica, hi va haver un vermut al primer pis de la Llar de jubilats.

A les 2 del migdia.- EXPOSICIÓ, a partir d'aquesta hora es va muntar, al primer pis de la llar de jubilats,

Vermut de Festa Major

una exposició amb tots els quadres pintats durant el concurs de pintura ràpida del matí. A 2/4 de 7 de la tarda.- ESPECTACLE ITINERANT D'ANIMACIÓ, amb inici a la Plaça Major, a càrrec de la companyia *La Cremallera* on van "rodar" una pel·lícula de cinema mut.

Espectacle itinerant d'animació

A les 8 del vespre.- BALL, a l'espai poliesportiu, sessió llarga de ball amb l'orquestra *Montse & Joe*, la qual va posar punt i final a la Festa Major. Durant tots els dies el grup de *Càritas* d'Artesa de Lleida va organitzar la seva tómbola a la casa parroquial.

8è FESTIVAL D'ENCESES D'ARTESA DE LLEIDA

Junta del Griu

Fotos: J. Ma Esteve i J. Gallart

10 ANYS, 10 temporades, una dècada. Centenars d'actuacions, milers de petards i molta pólvora cremada. Centenars de records, milers d'aventures i moltes experiències. Així començava l'any i així ens vàrem despertar el 2 de juliol de 2016. Dissabte de Festa Major i com és habitual dia de foc, de bèsties i dimonis. És el dia del 8é Festival d'Enceses del Bestiari de Foc i a més a més la celebració dels 10 anys del Griu d'Artesa de Lleida.

Els participants d'aquesta vuitena edició tant especial són:

- . Drac de foc el Tallot del Vendrell (Baix Penedès)
- . El Boc Rosegaescrots i la Bruixa Isolda de Cabrera de Mar (Maresme)
- . Lo Drac Carrincló de Lleida (Segrià)
- . El Mamut Venux de Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat)
- . Drac Quintifoc de Sant Quinti de Mediona (Alt Penedès)

Drac Carrincló

Drac de foc el Tallot

Mamut V

El Boc Rosegaescrots i la Bruixa Isolda

Drac Quintifoc

. El Griu d'Artesa de Lleida (Segrià) com a amfitrió i acompanyat de l'Hydra.

Com és habitual a la tarda, abans d'entrar a la nit infernal, les bèsties es mostren a la llum del dia i fan el ball de lluïment, amb l'actuació dels Flabiolaires de l'Escola els Til·lers i el grup La Quartana. A continuació les colles de diables petits comencen a fer de les seves pels carrers, obrint pas cap a l'infern. Aquest any, juntament amb els Diablons de la colla del Griu d'Artesa de Lleida i l'Hydra, ens han acompanyat per la tarda les següents colles:

- . Colla de la Vibrieta de Tarragona
- . Colla infantil d'Alguaire amb la Figa-Foc

Els Flabiolaires de l'Escola i la Quartana

Colla de la Vibrieta

Grup Kumbeva

Tot amenitzat pel toc de percussió dels grups *Fest-tam tam* i *Kumbeva*. Així es ponía el sol, amb l'escalfor dels petards, l'olor de pólvora en l'ambient i el so dels timbals encara present a l'aire.

I ja en plena fosca nit, tocases les 11 al campanar, començava el 8è Festival d'Enceses de Catalunya, edició especial 10è aniversari del Griu! Les llums s'apaguen, la foscor regna pels carrers i la plaça, el sofre acompanya el vent i surten els Rojos de Junda, i comença l'espectacle. Les bèsties neguitoses, és de nit, és fosc, no poden més, han de sortir i cremar, han vingut **PER ENCENDRE, PER GUANYAR**. Surten d'una en una enmig de la plaça, entre la multitud de gent arribada del correfoc i es presenten: ja som aquí, Artesa de Lleida és nostra! Jordi Granell, interpretant el personatge de *Jordi Botero*, dona la benvinguda a tothom i presenta el festival.

Figa-foc d'Alguaire

Els Diablons del Griu

Jordi Botero (Jordi Granell) i Mondo Loco

Els rojos de Junda

Actuació del Boc Rosegaescrots i la Bruixa Isolda

És hora del Griu d'Artesa de Lleida, l'amfitrió, la bèstia majestuosa que ha de marcar territori i saludar els assistents. Entra acompanyat pels seus dimonis que porten torxes i li mostren el camí. Crema enmig de la plaça, feliç i amb ganes, és el seu dia, avui celebra 10 anys.

Tot seguit les bèsties participants tornen a sortir d'una en una a fer la segona encesa del concurs. Llueixen, entre pirotècnia i música, fent el seu propi ball. Els Rojos de Junda tornen a assaltar la plaça, que no s'apagui l'infern, que segueixi el foc en tot moment, mentre les bèsties preparen l'última i decisiva encesa. Surten, cremen i ballen, ballen

El Drac Carrincló en plena actuació

i cremen sense parar, és l'última oportunitat i han vingut per quedar primeres. Totes les bèsties ja han cremat, han fet les tres enceses del concurs, ara és hora que el jurat decideixi.

Però abans de tot, hi ha una sorpresa pel nostre Griu; això no pot acabar de qualsevol manera, fa 10 anys i es mereix un bon regal.

I així és, entra un regal gegant a plaça. Tothom es queda expectant i intrigat. Què serà? es pregunta

Actuació del Drac Quintifoc

El Mamut Venux guanyador del concurs

la gent. Un pastís? Una caixa de "polvos peta peta"? Unes Claus gegants d'un local propi? Un vol gratuït pel cel de ponent?

Doncs no, res de tot això. De sobte el regal s'obre i apareix un dimoni en "tanga" que porta a les seves mans un Ceptrop carregat fins a les dents per cremar la nit en honor seu. Feliços 10 anys GRIU!!!

La colla es torna boja i balla com a dimonis sota el foc. El Griu tampoc aguanta més, treu la felicitat amagada que porta entre àguila i lleó i s'encén en mig de la plaça. 10 anys cremant per centenars de carrers i places, però avui crema diferent, la pólvora fa olor a experiència i a joventut a la vegada, porta 10 anys a l'esquena però molts més per davant.

El Drac de foc el Tallot en plena acció

A continuació surten totes les bèsties cremant en germanor i felicitant l'amfitrió!

Acaba el concurs amb un castell de foc tradicional, que deixa estupefacte el públic del festival. Ara sí que és hora que el jurat deliberi. Aquest any ha estat format per:

- . Sete Udina, President de l'Agrupació del Bestiari Festiu de Catalunya
- . Anna Feliu, Directora dels Serveis Territorials de la Generalitat
- . Rita Marzoa, Ambaixadora de l'Agrupació de Bestiari Festiu i Consellera de la CCMA-Corporació de Mitjans Audiovisuais
- . - Antoni Llevot, Referent cultural de les Terres de Ponent i Padrí del Griu
- . Àlex Gorina, Crític d'art i periodista, vinculat a Catalunya Radio i TV3
- . Joan Gómez, President d'Adifolk, entitat per la difusió del folklore
- . Pere Puiggròs, Alcalde d'Artesa de Lleida
- . Eva Sánchez, Secretària del Jurat i del Festival d'Enceses

Mentrestant el grup de música *Möndo Loco* fa menys durs els nervis i més curta la llarga espera dels concursants.

I després d'una barreja de música i neguit ja tenim guanyador del 8è Festival d'Enceses de Catalunya, el Mamut Venux de Sant Vicent dels Horts!!!! Enhora bona campió! Que continuïs cremant ben fort durant molts i molts anys!!

També felicitar el guanyador del premi popular, que com el nom indica el guanyador és la bèstia més votada pel públic assistent. En hora bona Drac Quintifoc de Sant Quinti de Mediona!! I sobretot moltes gràcies a totes les bèsties participants que cada cop participen amb més ganes i amb enceses més elaborades, així com a tota la gent del públic que crea un clima i escalfor més gran que tots els petards cremats durant 10 anys.

Els membres del jurat

I una festa no pot acabar sense música. Així que per celebrar-ho tot plegat el grup *La Terrasseta de Preixens* va omplir de ball la plaça fins a altes hores de la matinada.

Que per molts més anys puguem celebrar el festival i cremar pólvora per tota Catalunya i més enllà. Que 10 anys siguin el començament de molts i sobretot que no falti mai la SALUT I el FOC!

Celebració de 10è aniversari del Drac

SEGUIM PEDALANT A L'ESTIU AMB ELS SUPERBÉ

Josep Maria Esteve

Fotos: J. Ma Esteve

Per tercer any consecutiu, des de l'Associació Esportiva SUPERBÉ d'Artesa de Lleida, hem volgut tornar a organitzar, unes pedalades a la fresca per a que tots i totes els qui volguessin passar una estona divertida en família i practicar una mica l'esport de la bicicleta, es poguessin unir a nosaltres. Com sempre, la sortida va ser un dimarts, enguany, tots els dimarts entre el 19 de juliol i el 23 d'agost. El lloc de trobada, la plaça Europa i l'hora a les 10 de la nit, tot just després de sopar.

La primera sortida de l'estiu fou el 19 de juliol, i com ja comença a ser una tradició, per començar

Participants a la primera sortida

suauament, vam anar a l'estació de tren de Puigverd de Lleida.

La segona sortida, ens va portar pel voltant del canal i el camí de Vinatesa, i la tercera ens va dur fins a les instal·lacions de l'Antonio de Ca l'Amador, que ens va obrir les portes de l'assegador de cereals, per tal que poguéssim fer una parada a mig camí.

Participants a la segona sortida

La quarta sortida ens va tornar a portar cap a Puigverd, però aquest cop passant pel camí del canal per arribar al camp de futbol i el recinte de les piscines.

La cinquena sortida, la del 16 d'agost, va estar marcada pel temps, ja que les perspectives de pluja eren molt elevades, el cel estava cobert d'uns foscos núvols que ens van fer dubtar de si prendre la sortida o no. Finalment tots els valents que ens vam reunir, vam improvisar una ruta pels carrers

Participants a la quarta sortida

d'Artesa per si la pluja feia acte de presència, cosa que, com l'any passat, no va succeir.

L'última sortida de l'estiu ens va portar fins a les instal·lacions de l'aula natura Cal Fino, l'Antonio i l'Imma ens van obrir les portes per tal que hi poguéssim menjar el sopar que cadascú es va portar de casa.

Com l'any passat hem d'agradir la col·laboració del

Participants a la cinquena sortida

Participants a la sisena sortida

nostre socorrista particular, el Sergi, que sense ell no podríem acabar la nit amb una capbussada, així com també agrair la col·laboració de l'Ajuntament d'Artesa de Lleida, per permetre'ns utilitzar el recinte de les piscines i, per un cop acabada cada pedalada, proporcionar un suc pels més petits.

Esperem que totes i tots els qui heu participat un dia o altre en alguna de les sortides hàgiu gaudit d'una bona estona. El propòsit no era altre que passar-s'ho SUPERBÉ!!

DOMUS DOMINI. ELS PORTS (1)

Miquel Carrera Castellví

En l'anterior escrit vaig estar recordant i contant experiències meves de platges. Per proximitat toca ara un element que hi sol estar a la vora, els ports. A diferència de les platges, festives i lluminoses, quan parlem de port de mar el primer que ens ve al cap són les grues, la lletjor de les sitges, la grisor dels dics, i l'aigua bruta i arraconada. Sí ... poc poètic, d'acord ... però hi ha un quelcom, un exotisme, un món desconegut que m'atreu, què voleu que hi faci Serà que en ser d'interior, em meravella encara ara el primer cop que veig el blau del mar allà lluny, quan vaig cap a Tarragona, o quan entro a Barcelona pel Llobregat, i em meravella també tot el món que s'hi desenvolupa per organitzar el trànsit a través d'ell. M'agrada el mar, m'agraden els vaixells i m'agraden també els ports.

el meu fill estudiava a l'institut, recordo fragments d'un poema que li van fer llegir sobre els ports. L'he buscat, i veureu quin ambient que s'hi descriu: *Heus aquí: jo he guardat fusta al moll.*

/ Vosaltres no sabeu / què

és guardar fusta al moll: / però jo he vist la pluja / a barrals / sobre els bots, / i dessota els taulons arraulir-se / el preu fet de l'angoixa; / sota els flandes / i els melis, / sota els cedres sagrats. L'autor, Salvat Papasseit, va treballar de vigilant de nit al moll, vigilant càrregues de fusta, i aquest n'és un dels seus records. Explica ja ho veieu, mercaderies de diferents tipus de fusta, i que s'havien de vigilar per evitar suposo els robatoris; suposo jo que devia treballar en el que avui coneixem com el Moll de la Fusta, al port de Barcelona. Bé, el poema serveix per recordar altres temps, on la càrrega i descàrrega era molt més manual, molt més propera. Avui ja sabem que això bàsicament ja no hi és, i que el que enlluerna són els grans portacontenidors i els grans petroliers, moderns, nets, eficients. Sabeu... m'he empassat algun documental sobre aquests vaixells, tipus *Los gigantes del Océano*, i sí, són espectaculars, clar, un prodigi de la tècnica i de l'empresa, el motor que mou el món. Però en realitat m'agraden tots els vaixells i m'agraden tots els ports. I això que com a usuari, com a passatger, no en conec ni un.

Ara, com a badoc, la cosa canvia; si rondo per la vora del mar i veig una barqueta a la platja, cap allà que vaig per mirar com l'han dut a la sorra, quan passo per València m'emociona veure des del tren les xemeneies dels vaixells sobresortint per damunt els teulats de les cases del barri de Natzaret, i m'atreu més a la platja guaitar el pas de vaixells llunyans que el passeig ran d'aigua de gent que xapoteja. Sóc així.

Fa ja anys llegí un article del Josep Maria Espinàs contant una descoberta del moll comercial de Barcelona, i me'n recordo encara com s'adonava de la importància que té per al nostre món la soja, amb els pinsos, la importació, l'emmagatzematge,

la pols, els bucs, la càrrega; potser descobria que hi ha racons de ports que ens ajuden també a comprendre el món. També en un diari, però més recent, he llegit sobre la importància del tràfic de mercaderies, en concret al port de Barcelona, i sobretot el que acompanya un vaixell que s'hi arriba per carregar o descarregar. I

Onades

en aquest preguntar-me per vaixells que entren i surten, maniobren, amarren, i trafiquen, em venen sempre al cap preguntes molt senzilles. Qui ho ordena tot això? Oh... i qui ho pensa? I les obres aquestes de posar enormes pedres cúbiques a la vora de l'aigua, ho paguem entre tots? Em poso a rumiar quan rondo pels ports, ja ho veieu. Dues recomanacions de ports, va, curtetes. La primera obligada, és tornar a *Les Golondrines* del Port de Barcelona, i anar-hi amb els ulls ben oberts, atents als tipus de vaixells que veureu, a les obres, a les grues, als contenidors, a la brossa, al tràfic; allò que potser va ser el primer contacte vostre amb un port, podria ser ara una lliçó d'economia global. La segona és passejar per la part de vianants del Port de Tarragona, perquè hi tenen una part museïtzada i perquè hi ha normalment vaixells clàssics que allí hi tenen estada (la base, en diuen); és un passeig que ja veureu... que us arregla una tarda de diumenge, però amb un toc tan xic, tan mariner, quasi tan autèntic ... que a la tornada no parareu d'escoltar aquell CD amagat que teniu d'havaneres. Segut que sí!.

MOLTES GRÀCIES

Adolf Costafreda Castillo

El dia 22 de l'abril passat va tenir lloc la presentació del meu llibre L'AMETLA QUEIXALERA I ALTRES CONTES. Narracions que ja feia anys que ja havia perdut l'esperança que es publicuessin mai. Tot plegat els organitzadors de l'acte s'ho van fer venir bé per a fer-me com una mena d'homenatge a la meua trajectòria cultural (tenint en compte que faltava pocs dies per complir els vuitanta anys de vida). Em van fer tot un panegíric que em va ruboritzar.

A vegades, com en aquesta ocasió, em quedo sense paraules, calia fer-me un "homenatge"? Un homenatge" per què? Per la meua vida dedicada a la cultura del poble o del país?. No m'ho hauria pensat mai. No he fet mai res, diguem-ne, per destacar-me de les altres persones que han estat sempre al meu costat, més aviat tot el contrari. Sóc d'un tarannà més aviat tímid i, aquest timidesa, m'ha evitat, sortosament, de voler sobresortir per sobre dels altres, més aviat han estat els altres els que m'han empès a

moure'm o endinsar-me dins el món de la cultura o de la política local. L'Agrupació Cultural "La Femosa", ha estat per a mi una escola on la gent que en formem part no hem treballat mai per destacar en res. Hem treballat junts al "servei d'aquest poble", per millorar-lo en tot allò que hem pogut i, la nostra única compensació, era reeixir en aquesta tasca. L'etapa dels tres anys en què "La Femosa" va fixar la seua seu al local de cal Tomàs (a la Plaça número 8-10) sí que em van marcar profundament. Va ser una etapa en la qual podríem qualificar d'anàrquica on, saltant-nos totes les normes vam funcionar sense tenir ni President ni Junta (hi havia President i Junta, és clar, però només per efectes legals per poder demanar, al "Govern Civil" permisos per fer conferències i altres activitats). Quan érem a cal Tomàs hi havia una llibreta a l'armari on es guardaven els taulers i fitxes dels escacs (llavors la gent hi jugava molt als escacs), aquesta llibreta la podia agafar tothom per apuntar-hi alguna cosa que cregués interessant de ser debatuda a la

"assemblea" de socis que fèiem de tant en tant i allò que s'aprovava gairebé sempre es feia. Aquesta mena d'anarquisme va donar molt bons resultats, per dissort només va durar tres anys a cal Tomàs, encara que, d'alguna manera, encara dura ara. Allí (a cal Tomàs) tots els socis de La Femosa vam aprendre a ser "assembleistes" (dir allò que volíem dir i respectar l'opinió dels altres) la qual cosa ens va venir molt bé quan, per fi, va arribar la democràcia, per entrar a l'Ajuntament, per exemple. A mi (no m'agrada parlar de mi, però per fer aquest article no tinc cap més remei), tímid com sóc, volia i demanava que algú comencés a treballar per cercar, de viva veu, totes les coses que es podés

de la memòria dels nostres avis, els quals, poc a poc, ens anaven deixant emportant-se amb ells els seus records i vivències. Jo no hem vaig atrevir mai a fer-ho. Quan vaig començar, ho vaig fer gràcies al Casimir Gallart (de tant grata memòria) el qual, amb una gravadora que havia portat de Ceuta (ciutat on havia fet el servei militar)

vam començar la recollida del folklore artesenc, si no m'equivoco l'any 1972. Llavors, ja trencat el gel o perduda la vergonya, ja continuaria sol. No he sabut iniciar mai res tot sol, tot ho he fet gràcies a l'empenta dels altres, com ja ho he deixat dit més amunt i, fins i tot, arribar a l'Ajuntament com a alcalde no ho vaig fer per voluntat pròpia sinó perquè la meua timidesa em va impedir fins i tot de poder dir no, un no contundent davant la insistència dels altres. Han passat els anys i aquí em teniu avergonyit de rebre un homenatge que mai no hauria pensat que em poguessin fer. Són tots els qui m'han envoltat i acompanyat en aquest viatge els que se'l mereixen.

No vull ser, però desagraït per no acceptar aquest reconeixement. L'accepto de grat, m'heu fet molt content i, per això no trobo les paraules adequades per donar les gràcies a tots i a tothom. Gràcies, gràcies, gràcies, però per cloure aquest article, deixeu-me repetir el que deia al començament: calia fer-ho? Per a mi no, no feia falta, però de totes maneres, gràcies.

DEMOCRÀCIA, LA LLEGENDA

Roger Gil Barberà

Imagina't un país. Un país que en la història moderna ha patit quatre cops d'estat. Una nació que no para de sagnar a causa d'atacs terroristes, que ja han causat més de 412 morts en l'últim lustre. Estic parlant d'un territori on, segons Ricard Ginés, periodista de La Vanguardia, un 42,9% de la població dona suport a la cèl·lula terrorista autora d'aquets atacs. Figura't una terra. Una terra on la constitució vigent és remunta al 1980, any del penúltim cop d'estat. Una terra dividida entre detractors i afins a un govern en hores baixes. Un govern tan corrupte que se l'acusa fins i tot de comprar petroli a terroristes.

Pressuposa que existís un únic medicament per a la cura de tots els mals. Un fet que provoqués que els quatre partits polítics amb representació parlamentària, diametralment oposats entre ells, es posessin d'acord per tancar files a favor d'una pressuposada democràcia i de l'ordre constitucional. Un acte que unís tothom contra un únic mal. Un mal anomenat cop d'estat.

Suposa que aquest cop, tot i que ocasionés 265 morts, 121 d'ells civils, aconseguís que el veïnat que fa tres anys omplia els carrers per demanar el cap del president, ara es manifestés per elevar la figura del seu màxim representant a heroi. Un heroi que no dubtaria a demanar al seu poble desarmat que s'enfrontés a tancs per defensar-lo. Un líder que considerés el cop d'estat "una benedicció de Déu" perquè "crea l'ocasió perfecta

Recep Tayyip Erdogan

per eliminar el nostre exèrcit".

Concep una usurpació de poder fallida, que generés un estat d'alerta que al mateix temps debilités les veus discrepants i alhora reforcés la figura del capitost del país. Enginya't un fenomen arran del qual 2.839 militars i 2.745 jutges fossin detinguts. Parlo d'un cop d'estat que limités la llibertat de reunió, moviment i expressió. Un cop d'estat que apropés el president de la nació a allò que està desitjant des del 2002, un sistema presidencialista, és a dir, unir el poder legislatiu i el poder executiu, o dit d'una altra manera, ser cap d'estat i cap de govern a la vegada.

Imagina't una data. Un 15 de Juliol del 2016. Figura't una nació. Una pàtria coneguda amb el nom de Turquia.

Pressuposa un president d'un país. Un líder anomenat Recep Tayyip Erdogan.

Concep un cop d'estat estèril. La usurpació fallida de la nit del 15 de juliol a l'estat otomà que ha donat, intencionadament o no, ple poder per fer i desfer al president Erdogan.

L'escriptor britànic Aldous Huxley ja va dir en la seva obra mestra, *Un món feliç*, que "Una dictadura perfecta tindria l'aparença d'una democràcia, però seria bàsicament una presó sense murs on els presos ni tan sols somarien escapar". Un cop més, la realitat

PERER DE DOLÇOS RECORDS A PARTIR D'UN POEMA DE JOAN ESCUER BARBERÀ

Felip Gallart Fernàndez

L'AUTOR DEL POEMA

Els orígens

El Joan Escuer Barberà va néixer el 26 de febrer de 1916. Era fill del Joan Escuer Bifet, nascut a Torrefarrera el 9 de novembre de 1876. El pare del Joan va ser un heroi de la Guerra de Filipines, a finals del segle XIX, quan en una acció de guerra va salvar un oficial posant-se'l al coll i duent-lo fins a les posicions espanyoles entre el foc de l'enemic. La Guerra de Filipines va ser un episodi més del procés bèl·lic on l'Estat espanyol va perdre les seves darreres colònies d'ultramar: Filipines, Cuba i Puerto Rico i les possessions d'Oceania com les illes Marianes, les Carolines i Palaos. Per aquella acció li van prometre una condecoració pensionada (pagada amb diners) que no va arribar mai. Al final de la seva vida però, quan ja era un ancià, li van reconèixer una petita paga per la seva intervenció en aquella guerra.

Joan Escuer Barbera amb els seus pares Joan i Maria

Joan Escuer Bifet es va casar amb la Ramona de cal Petit, amb la qual va emigrar a l'Argentina, però el matrimoni va haver de tornar a Artesa on va

morir la seva dona. En segones núpcies, el Joan Escuer es va casar amb la Maria Barberà Bellmunt de cal Gravat i amb ella va tenir quatre fills: el Joan (l'autor del poema), la Maria, la Juanita i la Júlia (que ens ha transcrit la poesia). Van tenir altres fills, però van morir de petits.

El Joan Escuer Barberà va anar a l'escola a Artesa amb el senyor Calzada. Era molt bon estudiant i entre els seus projectes de futur hi havia el de fer de mestre, però la Guerra Civil i les circumstàncies de la vida no li ho van permetre i es va quedar a casa a fer de pagès.

La Guerra Civil

La Guerra Civil va marcar profundament el Joan. Es va allistar voluntari a l'aviació republicana i va ser destinat a l'aeròdrom de Casp. En avançar les tropes nacionals, els franquistes el van dur a

Joan Escuer Barberà amb l'uniforme de l'aviació

Sampedor i d'allí al camp de concentració de Padrón a la Corunya on hi va ser reclòs durant tres mesos en unes condicions infrahumanes. Molts anys després va anar a visitar aquell lloc terrible i davant la seva sorpresa i indignació no hi havia cap senyal ni recordatori del que allí hi havia passat.

La vida de pagès al poble

Un cop tornat al poble el Joan va fer vida de pagès, conreant els camps, vivint la revolució de la fruita i la mecanització de l'agricultura. A Artesa es va casar amb la Genoveva Clivillé Sales, filla de Juneda i veïna de Torregrossa, filla del Ramon Clivillé, un pastor que havia arribat per treballar a cal Carreter i de Magdalena Sales, ambdós naturals de Juneda. Amb la Genoveva van tenir la Maria Magda, que ens ha facilitat la major part d'aquestes dades biogràfiques. El Joan va ser membre de la junta del Grup Sindical de Colonització 7693 per l'adquisició de les terres dels beneficiats de la Catedral de Lleida i un dels fundadors de la Comasala i de l'Entesa Artesenca. Va morir el 2014 als 98 anys, quan era l'home amb més edat del poble. Era una persona molt afable i simpàtica, que sempre en tenia alguna per dir.

Joan Escuer i Genoveva Crivillé

EL POEMA

La transcripció del poema

El poema ens va arribar a les mans d'una forma singular i que vull compartir amb els lectors de la revista. Un vespre a Lleida vaig trobar el Jordi, el gendre del Joan Escuer, acompanyat de la Júlia, germana petita del Joan Escuer, que sortien de l'hospital on estava ingressat el Joan. La Júlia és una persona molt afable, simpàtica i extravertida. En trobar-nos, em va dir que sabia un poema que havia compost el seu germà. Me'l va recitar tot i em vaig quedar molt sorprès de la seva prodigiosa

Júlia Escuer Barberà

memòria i també de l'existència d'un poema tan curiós. Vam quedar que un dia ens trobaríem per recollir-lo i publicar-lo a la nostra revista. Per aquelles coses va passar un temps fins que aquesta darrera diada de sant Ramon es vam trobar a casa de la Júlia i me'l va tornar a recitar de memòria i després me'l va passar perfectament escrit, amb molt bona lletra i sense ni una falta d'ortografia. El més curiós de tot és que el poema ens ha arribat perquè la Júlia se'l sabia de memòria. La Júlia era molt jove quan el Joan el va compondre: no tindria gaire més de 9 anys. Ella el va aprendre de sentir-lo al seu germà, a qui li demanava constantment que li recités fins que se'l va saber i així ens ha arribat, dos anys després de la mort del Joan.

La Júlia és una persona inquieta que col·labora en totes les activitats de la parròquia, forma part

de la coral i assisteix a la major part d'esdeveniments lúdics i culturals que es produeixen al poble.

Un poema d'enyorament

Era l'any 1937, en plena Guerra Civil. L'artesenc Joan Escuer Barberà era a l'aeròdrom de Casp. Hi havia anat com a voluntari a l'aviació i l'havien destinat en aquest aeròdrom republicà i s'enyorava. Enyorava la vida al seu poble i va escriure un poema que va enviar a la seva família amb tot el seguit de sentiments que l'absència i l'enyorament l'inspiraven. Tot i que parlava el català, com la resta de la gent del seu poble, el va escriure en castellà, ja que tot i que a l'escola havia estudiat una mica la seva llengua materna amb el mestre Calzada, l'escolaritat l'havia fet bàsicament en castellà. El poema parla d'un perer, on amb el seu pare s'hi aixoplugaven i feien cassoles cegues, que volia dir cassoles fetes amb els pocs ingredients que podien trobar pels trossos, bàsicament ocellets que caçaven amb rateres. De vegades les compartien amb el seu oncle Manet, amb qui, a més d'ésser parents, tenien molt bona relació i s'ajudaven en les tasques del camp: es tornaven jornals. Per això parla de la llei que els col·lectivitzava, és a dir, que les dues famílies s'ajudaven i compartien recursos. També podria fer referència, tot i que indirecta, a les col·lectivitzacions que es van produir durant la Guerra Civil de 1936-39, a la zona republicana, especialment a Catalunya, un procés que també es va produir al nostre poble.

El Joan Escuer i el seu pare a més de cruspir-se aquelles bones cassoles planificaven les feines que havien de fer a les seves finques del Saladà i de Grealó i feien comptes sobre el que podrien rendir les collites i els pocs animals que criaven a casa per a fer llonganisses, pernills i tota la resta: del porc tot s'aprofita. Senzillament una poesia que ens parla de projectes, de sentiments i d'enyoraments. Una poesia senzilla, divertida, directa, de vivències elementals i que us hem volgut transcriure tal com ens l'ha recitat i transcrit la seva germana, la Júlia Escuer Barberà, als seus 88 anys, a qui donem les més sinceres gràcies.

PERAL DE DULCES RECUERDOS

¿Te acuerdas de aquellos días
que cobijabas dos seres
comiendo buenas comidas,
comidas de pajaritos
cogidos en las rateras,
que mi padre y yo cocíamos
en una buena cazuela?
Manet, tío, algunas veces,
gustoso se los tragaba,

pués teníamos una ley
que nos colectivizaba
de comida y de trabajo
en todo proporcionaba.
Mi padre es algo viejo
sesenta y un años tiene,
a cazar no hay quien le gane
y todo el mundo le quiere.
Bajo las ramas frondosas
de aquel hermoso peral
hacíamos nuestras cuentas
de nuestra hacienda total.
¿Qué hay que hacer en Saladà?
En Saladà hay que regar.
¿Y en Grealó, qué hay que hacer?
En Grealó hay que segar.
Llegados al Año Nuevo
tantas cuarteras saldrán
de trigo y de cebada,
tanto dinero valdrán;
entonces haremos eso,
también aquello hay que hacer;
compraremos cuatro puercos
y les daremos de comer;
los puercos se harán gordos
hasta el día final,
en que haremos longanizas
y comeremos lo demás.
A recoger aceitunas,
madre arregla el morral,
entonces había arenques,
ahora no hay qué pensar.
Peral de dulces recuerdos,
de dulces recuerdos peral.

Autor del poema: **Joan Escuer Barberà**
Dades biogràfiques: **Maria Magda Escuer Clivillé**
Transcripció del poema: **Júlia Escuer Barberà**

Joan Escuer Barberà

EL GRUP DE PINTURA D'ARTESA I LA NOSTRA EXPERIÈNCIA AMB JOAQUIM UREÑA I JUANJO JOVÉ

Grup de Pintura d'Artesa de Lleida

Aquest any el petit grup de pintura d'Artesa de Lleida ha acabat un nou curs emportant-se com a record dues experiències prou alligonadores i agraïdes. A part de confegir les nostres pintures que formen part ja de la nostra història personal, hem pogut gaudir, de primera mà, de la visita de la sala d'exposicions que té el Juanjo Jové a casa seva i de l'assistència a una exposició i un taller de pintura del Joaquim Ureña.

El fet és que el Juanjo, amic i veí d'Artesa de Lleida i professor de l'escola de magisteri en l'especialitat de psicologia, fa anys que desplega el seu gust per l'art, l'art en general i en majúscules, preferentment pintura i escultura amb una tendència molt marcada cap a l'abstracció i avantguardisme, però amb un rerefons que va i encerta de ple la crítica social de diferent índole: cultural, política, econòmica, mediambiental... La seva obra certament no et deixa indiferent i et fa entrar i participar en la idea de la coresponsabilitat compartida en propiciar o permetre un tipus de societat que ha de millorar en molts aspectes. Per tant, a l'estètica inherent en tota obra d'art s'hi ha de sumar el pòsit crític que la fa encara més bella i admirable. Agraïm, des d'aquestes planes, a ell i a la seva esposa Vero, la càlida acollida i la deferència que van tenir en invitar-nos tot esperant poder gaudir, properament, de noves creacions.

Pel que fa a Joaquim Ureña, el passat 9 de juny d'aquest any vam tenir l'oportunitat de poder passar una estona amb ell, aprofitant que el Col·legi d'Arquitectes de Lleida muntava en la seva seu una exposició amb les obres del pintor i alhora ofería un taller de pintura per als visitants. De pares andalusos, és nascut a Lleida, on ha dedicat gran part de la seva vida a l'art de l'aquarel·la. Joaquim Ureña i Ferrer, és conegut arreu de Catalunya i fora de les nostres contrades, sobretot a Almeria, terra dels seu pare. És una joia veure'l en acció, pintant envoltat de gent que l'admira o que el coneix; aleshores, de tarannà rialler, xerraire, simpàtic i fresc, alterna diàleg i pintura, tot explicant anècdotes de la seva vida. El sents tan a prop que per

un moment oblides que és un gran artista reconegut i guardonat arreu per la seva obra. Domina la tècnica de l'aquarel·la amb escreix; els matisos i el contrast són més importants que el color en si, aspectes que es veuen reflectits quan pinta, sobretot, la figura humana; gran observador, intenta copsar el moment, l'acció, el posat de qui està pintant. Ens va meravellar veure'l en acció i vam fruit d'allò més.

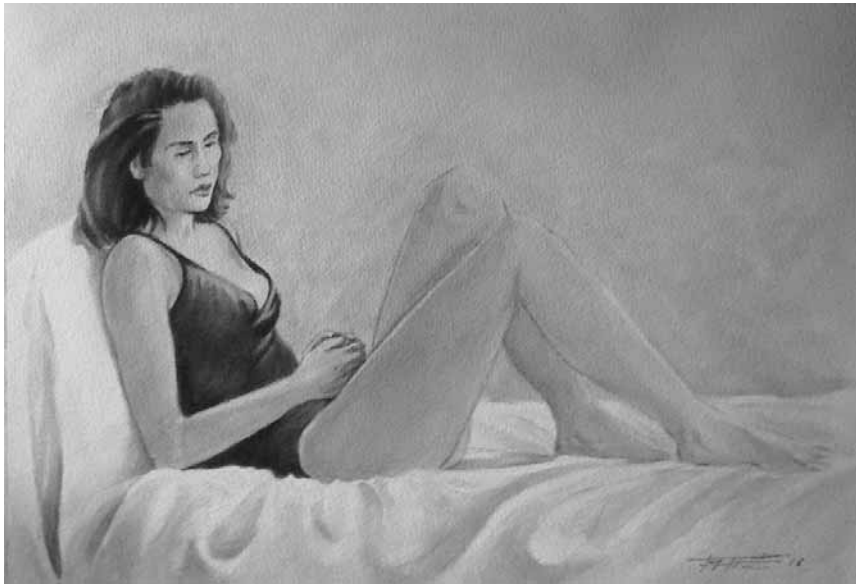
Encetem el curs on ens retrobarem de nou el grup de pintura que, d'uns anys ençà, compta amb el suport i guiatge encertat de Ramon Farré, veí d'Artesa i expert, sobretot, amb la tècnica del retrat. Però no us penseu que és la típica classe en què hi ha un professor que ensenya i uns alumnes que aprenen. El Ramon té l'encert de suggerir millores i entre tots n'anem aprenent; per tant més que una classe de pintura tradicional és un taller compartit en què totes les opinions són vàlides per tal de millorar la tècnica i els resultats.

Si us animeu ens trobareu el proper curs escolar al primer pis de la Llar de Jubilats. Fem les classes **tots els dijous de 6 a 8 de la tarda**. T'ho diem amb temps perquè t'organitzis. **Començarem a l'octubre**. Si tens algun dubte **truca'ns: 630055645**, el Ramon, la Sílvia, l'Adelina, la Carme i l'Eulàlia ens encantarà de comptar amb tu.

El Grup de Pintura d'Artesa amb Joaquim Ureña

Aquestes pintures que segueixen són d'aquest darrer any. La majoria estan basades en fotografies, però totes són originals.

J. Ureña

L'ART DE VIATJAR (SEGONA PART)

Joan Ramon París Oró

No saps, Juan Ramón, ara estan molt ocupats a mostrar als amics les fotos d'aquell viatge exòtic. No saps el que gaudeixen comentant les incidències quan mostren les seves cares en cadascun dels llocs que van visitar.

Quan escolto aquestes paraules una espècie d'esgarrifança assalta tot el meu cos recorrent-lo de punta a punta. En els petits detalls es veuen les grans coses i en la meua humil opinió el desig de quedar plasmat permanentment en les fotos exòtiques obeeix a dos factors:

El primer tindria que veure amb "l'ignorància", és perfectament factible el desig de quedar retratat en tots els llocs que transites, però, això és antagònic amb el que s'ha d'entendre en la realització d'un viatge.

-Quan es fa una foto s'ha de conservar la seva "puresa" i no desvirtuar l'harmonia d'un determinat paisatge amb la impressió del teu ego. Sóc un fervent partidari de fotografiar els objectes, persones o animals en la seva essència, en què l'impacte produït per la realització d'una foto sigui el menor possible.

-El segon vindria associat a un factor de tipus psicològic i en un clar intent de superar les nostres flaqueses quan desitgem ser fotografiats sistemàticament. Dit d'una altra manera, intentem superar els nostres complexos a partir d'unes fotos, i ens reafirmem com a persones quan les comentem amb les nostres amistats. Esperem ansiosament que ens enalteixin davant les meravelles que hem pogut contemplar.

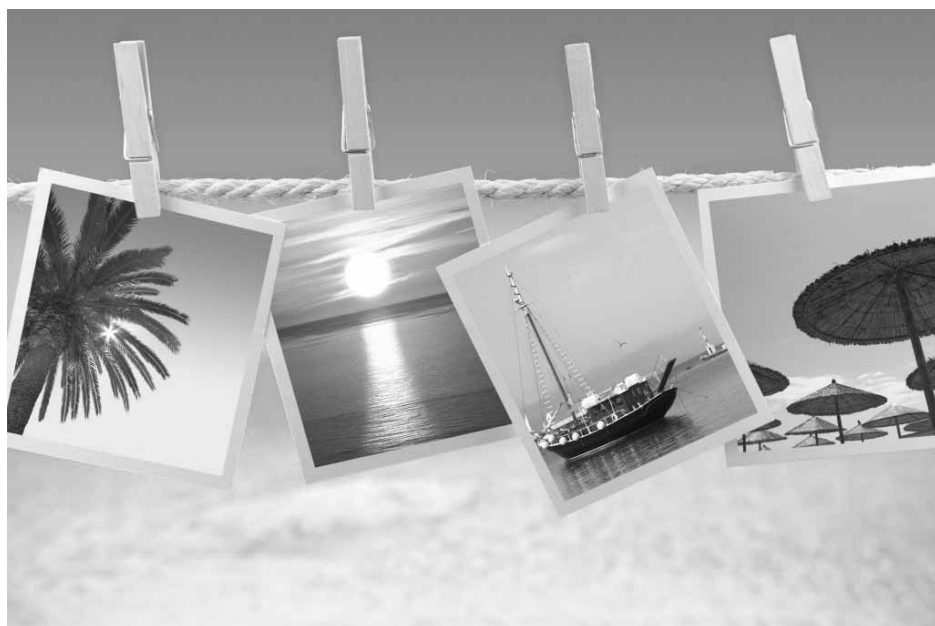
La fotografia hauria de ser un reflex, un instant de vida, que permetés alhora retratar la sensibilitat del fotògraf que capta aquell precís moment de la realitat. La fotografia no hauria de servir per promocionar l'ego, sinó que hauria de ser com un mirador mitjançant el qual poguéssim contemplar el món.

I parlant de "contemplació" crec que es tracta del principal vehicle de què disposem quan ens enfrontem amb paisatges, models de vida que ens són particularment estranys. És trist observar que l'ésser humà es refugia en "el grup" amb la finalitat d'esquivar les seves pors, pagant el trist preu de passar com una exhalació per llocs que potser mereixerien un especial interès. Recorrem els països a manera de "circuit", transitant com a autòmats, sense que els nostres ulls observin el que en realitat cal observar, que és "l'essència". Desgraciadament són molts els qui viatgen per "oblidar" els tràngols de la vida quotidiana, i van a "paradisos artificials" on tot el que giri al voltant serveixi per fomentar una mal anomenada "felicitat". Són paradisos creats especialment per construir un món perfecte i irreal, que només serveix per reafirmar el nostre propi ego. No obstant això, moltes vegades el client tampoc veu satisfet els seus desitjos de benestar i oblit.

Creo que estem davant d'un problema d'actitud i d'expectatives que xoquen davant una realitat pretensament perfecta, però buida de contingut. Són innumbrables les ocasions en les quals he observat els rostres dels turistes, que malgrat

trobar-se en un lloc aparentment idíl·lic, mostren esquinçadors signes d'avorriment. I és que l'ésser humà ha nascut per aprendre, i no és en un món pla, artificialment creat, on trobem les millors eines per descobrir nous al·licients. Ans al contrari, podem trobar en les contrarietats i fins i tot en "el dolor" un mitjà que serveixi com a vehicle de transformació per a les nostres pròpies vides.

Pots estar en un lloc creat exclusivament per l'esbarjo i vacances turístiques, però aquest s'ha d'entendre com una "mitjà" i no, en absolut,

com una "finalitat". Es tracta d'un lloc provisional o transitori que per circumstàncies del destí ha volgut que allí ens aturéssim. Es tracta només de "una estació de pas" de la qual cal treure el millor partit possible. A tall d'exemple, aquells turistes avorrits situats en el bar de l'hotel, no eren capaços d'observar que al seu al voltant hi havia un autèntic paradís on la nit estelada es desplegava en bella plenitud. Estaven tan concentrats "en les seves coses" que no eren capaços de veure que el món no començava ni acabava en ells, que les persones som, tan sols, una petita part integrant del vast cosmos.

He parlat abans "d'actitud" en el sentit que tot lloc pot ser bo per estar en un determinat moment si al mateix temps aconseguim "relativitzar" el nostre propi "present". Pel que fa a les "expectatives", seria convenient que abans de donar els primers passos cap al viatge que haguem d'emprendre les aparquem en un armari tancat i barrat. De fet ni tan sols hauríem de preveure el temps meteorològic perquè potser en altres estacions el lloc que pretenem visitar adquireixi una extraordinària bellesa. Poso un exemple: El temple de Zeus enclavat a l'interior de Turquia, es visita durant l'època estival per nombrosos turistes i roman solitari i aliè al món la resta de l'any. Va ser un veritable plaer contemplar les tonalitats que adquirien les fosques i altives columnes dòriques situades a la part alta d'un promontori amb el paisatge nevad, un enorme mantell blanc que cobria la línia de l'horitzó. Semblava que l'edifici es descomponia en mil fragments en el precís instant en què, nombrosos flocs de neu, s'estampaven en les mil·lenàries pedres.

Pot ser que el viatge que "a priori" es presenti com a interessantíssim es transformi en un autèntic desastre i que la ruta més senzilla, sense cap especial interès, adquireixi per a nosaltres un significat que pugui omplir les nostres vides. El viatge, no és una regla matemàtica en la qual dues i dues fan quatre, sinó que, com en la vida mateixa, pot ser que aquest quatre es vegi transformat en cinc o en setanta-set. Mai no se sap, i això és el que el fa especialment deliciós, la seva pròpia imprevisibilitat.

En un viatge, no ha de ser el més car i opulent un motiu especial de realització personal, abans al contrari en la simplicitat i l'economia trobem una eina definitiva per trobar-nos a nosaltres mateixos.

No és el mateix contemplar la solitud d'un desert o passejar atalaiant el cràter d'un volcà que sofrir l'aïllament que comporta un hotel de cinc estrelles. La vida en aquest món és hipòcrita i acusadament insatisfactòria tal com retrata magistralment Sofia Cópola en una reeixida pel·lícula que aborda els problemes de la comunicació humana. He parlat abans d'un "significat" i d'un "significat" i si per a un viatger el primer concepte ha de ser un estandard de no tenir metes, ni previsions i que surti el que el futur ofereixi, respecte al segon, sí que hauríem de posseir al menys una certa intencionalitat.

Entenc el "significat" com una revisió de les nostres pròpies vides i que apliquem sistemàticament quan ens posem en ruta. Al meu entendre només adquireix algun sentit quan manifestem una inclinació a mostrar-nos oberts a la població local. Ells ens poden ensenyar coses que desconexem o que potser romanien latents o submergides, aparentment sepultades, per multitud de records o experiències.

El que ha de quedar clar és que en tots els casos, quan establim "vies de comunicació" amb membres d'altres cultures, el resultat de la interacció contribuirà a ampliar la nostra visió del món. Però aquesta "ampliació" d'horitzons comporta necessàriament una "revisió" dels nostres patrons culturals, de tal manera que puguem considerar amb "esperit crític" la manifesta incapacitat que té una sola cultura per aconseguir una única, indissoluble, perfecta, perspectiva de l'univers. En la mesura que recorrem camins, que parlem amb vilatans, que participem de les seves festes o experimentem el sabor dels seus aliments, ens allunyem d'idees tipus "som els millors" o "aquella pobra gent"; ens despullem de tot per manifestar

que nosaltres, igual que ells, som una infinitesimal part del cosmos. I és llavors quan entenem que la religió o la llengua són tan sols capes superficials que sovint ens divideixen i ens allunyen de l'autèntica essència.

Potser sigui en la qüestió dels aliments quan més es manifesta la nostra capacitat d'adaptació a un mitjà determinat. No obstant això, estic convençut que si no proves el menjar d'un país determinat se t'escaparà gran part dels seus fonaments. Les olors, els sabors, les espècies, són un vehicle fonamental per poder captar "el ritme" d'un país. Perquè s'entengui posaré un exemple: Un dels menjars més exquisits de Vietnam és degustar la carn de gos, que està considerat com un autèntic menjar de déus. Cal matisar que no es tracta de qualsevol gos, sinó d'una raça especial que és acuradament alimentada en vida per a aquesta fi. La carn se serveix amb plats d'herbes aromàtiques que ajudaran a combatre el fort sabor, estranya mescla entre pollastre i cabrit, tot s'ha de regar abundantment amb un fort aiguardent local. Evidentment aquestes barreges de sabors ens indiquen contrastos, explica la importància de certes actituds que en la seva unió es complementen. Els forts sabors expliquen la importància de deixar certes petjades tant a l'estómac com en la pròpia vida. Les herbes aromàtiques ens introduïrien en una necessària "dolçor" d'esperit que serviria per contrarestar tanta fortalesa, tanta cremor o empremta en el cos o les accions mundanes. L'aiguardent casolà faria al·lució als moments festius en els quals el grup participa de la felicitat col·lectiva, en certa manera contribueix a la reafirmació de l'ésser humà amb el seu entorn. Però, parlant d'entorn, resulta paradoxal comprovar com aquestes celebracions es desenvolupen en senzills restaurants on abunden les parets esquerdades en les quals predominen les "absències" en detriment de qualsevol "presència". Pot ser que la manca de qualsevol tipus d'adorn serveixi per centrar-nos en el menjar o drets perquè s'iniciï alguna que altra "conversa de saló". No obstant això, el semblant rialler de les persones, el seu vestuari senzill, l'asseure's i fer constants escarafalls sense manifestar cap tipus de complexos que al·ludeixin a etiquetes socials, descriuen una societat que fa de la taula una "comunió" i de la vida un etern "ball" amb el destí.

Sovint observo en els aeroports molts passatgers arrossegant un pesat equipatge, fent l'efecte que

porten arrossegant llastimosament la seva pròpia casa ambulat. En aquesta difícil conjunció, poc o res es pot esperar d'un viatge en el qual a ben segur s'ha posat la major de les expectatives. De fet, el passatger que opta per portar "la casa a coll" demostra una actitud "tancada" cap al futur que desconeix.

La por és la constant que posa traves, incapacitant el nostre moviment. Qui porta excés d'equipatge porta en la seva ment un gegantesc armari sobrecarregat de records u obsessions que necessiten urgentment ser ventilades. Tot el que limiti la nostra capacitat de moviment, el que ens impedeixi fluir i deixar-se portar per noves experiències o sensacions hauria de ser aparcat en els limitis del "passat".

De fet, quan viatgem hauríem de sentir-nos com a "nous" àvids d'experiències davant el desconegut. Per poder aconseguir-ho, hauríem de viatjar tan sol amb el considerat indispensable i per tant eliminar el banal, el superflu i el que ens lliga. Això inclou roba còmoda (apropiada per al país a visitar), calçat esportiu o mocassins, indispensables productes de condícia personal i escasses medicines (és ben sabut que les medicines locals seran més efectives que les mundialment conegudes), una guia de viatge (el més completa possible, encara que no necessàriament ha d'estar actualitzada), un llibre de lectura (en escasses estones d'oci), algun bolígraf i fotos grandària carnet.

En el caos del mòbil, crec que és un aparell que produeix "addicció" i per tant caldria saber controlar-lo. En el meu cas, tinc clar que pot ser una eina útil si la sap utilitzar; hauria de quedar com una "reserva" en la qual s'hauria de recórrer en cas de necessitat contrastada. D'altra banda, sento una especial aversió per un enginy que, a tenor de

l'observat, lliga les persones amb el seu passat, sent utilitzat com a exclusiu instrument de "control". Evidentment, els viatgers som sovint blancs de les crítiques dels "subjectes passius" havent d'escoltar observacions del tipus "quina manera més absurda de tirar els diners". Queda clar, que per realitzar un viatge has de pagar-lo econòmicament: vols cars, alts costos en els visats, i hotels d'entrada a un país a preu elevat.

Encara que també en aquest punt cal demostrar una certa flexibilitat i saber moure't durant l'estada, en un país segons criteris en què prevalgui l'economia. Una bona guia t'ajuda a triar allotjaments senzills i bonics, a decidir sobre el tipus de transport que resulti més econòmic etc. També pel que fa a restaurants s'ha de procurar visitar exclusivament els freqüentats per la població autòctona, evitant tot el que estigui muntat per a ús i gaudi dels turistes.

Encara que és irremeiable que per anar a un país exòtic és necessari gastar una considerable suma, les vivències, el contacte amb altres cultures, "l'obertura de ment", establir "ponts de diàleg", el procés d'una "etapa de transformació personal" fa que el que al principi sembla "car" el seu resultat sigui "barat".

No hi ha diners al món que puguin pagar el que s'aprèn a través dels continus ensenyaments que et dona un viatge. Puc dir que igual que en la vida diària, és en la capacitat de superació de les dificultats quan adquireixen el seu més alt valor. És en el desenvolupament de "l'acceptació", quan observem que el nostre "jo" es dissol en dels de "altres", el precís moment en què observem que les nostres vides (petites, diminutes, insignificants) adquireixen un genuí sentit.

GRUP DE LECTURA DE L'A. C. LA FEMOSA

La Junta

Des de l'Agrupació Cultural *la Femosa*, amb la col·laboració de la Biblioteca Pública de Lleida, ens hem proposat d'organitzar un Grup de Lectura a Artesa, que dirigirà l'escriptor artesenc Felip Gallart. Un Grup de Lectura és una activitat de tertúlia i debat al voltant d'un llibre amb l'objectiu de fomentar l'hàbit de lectura, el gust per la conversa i, a la vegada, oferir itineraris de lectura als participants. Les trobades del Grup de Lectura començaran al mes d'octubre i es faran un cop al mes a la biblioteca de l'Agrupació Cultural La Femosa.

Aquesta activitat estarà oberta a tothom que vulgui gaudir de la mateixa, si bé tindran prioritat els socis i sòcies de l'Agrupació Cultural la Femosa, prèvia inscripció. Per la qual cosa, a mitjans de setembre, es repartirà un full informatiu per tot el poble amb la convocatòria de l'activitat i les condicions d'inscripció.

GUARDAR O LLENÇAR?

Sofia Gallego. Psicòloga i pedagoga

El calendari ens indica que s'ha de fer el canvi de la roba d'hivern a la roba d'estiu a la primavera, o de la d'estiu per la d'hivern a la tardor. Aquest fet sempre ens posa cara a cara davant la disjuntiva de què llençar i què guardar. Sovint ens preguntem per què guardem tantes coses que amb el temps es revelen inútils. La resposta acostuma a ser sempre la mateixa: "per si de cas", i massa vegades aquest "si de cas" no arriba mai i cada any anem caient en aquest parany. Tenim els armaris plens a vessar, però ens avenim a viure en aquesta situació d'anar emmagatzemant objectes i a considerar-los, si no normal, sí habitual. Si bé la paraula 'guardar' pot tenir diversos significats, aquí farem servir el de conservar; el contrari de guardar és llençar i aquí ho prendrem en el sentit de desfer-se d'allò que no ens és útil. A moltes persones els costa molt llençar, i fer-ho els representa una experiència una mica enutjosa. Posem afecte als objectes, i també creem dependències; sembla com si ens sentíssim més segurs envoltats de tot un seguit d'objectes o roba que en un moment donat van tenir un significat en la nostra vida, o que vam comprar pensant en la felicitat o benestar que ens podrien facilitar, o bé que alguna persona apreciada ens va regalar. El pas del temps s'ha encarregat de demostrar que les nostres expectatives excedien les possibilitats. No s'ha d'oblidar que el fet de llençar objectes és propi d'una societat de l'opulència i del consum

com la nostra. Una gran part de la humanitat no viu aquesta situació, senzillament perquè no té res per a poder llençar.

En els últims temps s'ha sentit a parlar molt del llibre *La magia del orden. Herramienta para ordenar tu casa y... ¡tu vida!*. Aquest llibre, que només he fullejat, posa de manifest la importància que té l'ordre en el nostre ambient. De fet, el llibre només emfatitza que bé que es viu quan les coses estan cada una en el seu lloc. Cosa que no és nova per a moltes persones. Per a aconseguir-ho, i segons l'autora, cal llençar les coses que no ens són útils. Recomana, abans de llençar alguna cosa, agrair el fet d'haver-ne pogut gaudir. D'alguna manera és visualitzar el trencament de la relació que hem tingut amb l'objecte. Coses ben evidents esdevenen novetat no se sap ben bé per què.

Si llençar coses materials ens costa, no és pas més senzill llençar records perquè aquests formen part del nostre passat i del nostre present, però no tots són bons ni ens generen bones sensacions, i són precisament aquests records molestos els que hem d'eliminar perquè entorpeixen l'ordre del present i ens fan mal. Llençar-los encara ens costa més, perquè a vegades sembla que trobem satisfacció recreant-nos en els records dolents. Hem de conservar els bons, fer-los nostres per a millorar el nostre present. Llençar també vol dir deixar que l'aire passi per entremig de les coses i dels records, i no s'ha d'oblidar que l'aire és vida. Si falta l'aire correm el risc de morir ofegats. No deixem, doncs, que res ens ofegui, ni en els armaris, ni en l'espai dels records. Després de cantar les excel·lències de llençar, vull remarcar que hi ha coses que sempre ens seran útils i que, per tant, no s'han de llençar mai: els bons records, el record de les persones que hem estimat i ens han estimat, l'amor, les ganes de viure, l'alegria..., coses, totes elles, que ens poden ajudar a tenir una vida més plena.

Àmbit Maria Corral
Barcelona, juliol 2016

NOVA TEMPORADA DEL C.F. ARTESA DE LLEIDA

La Redacció

El proper 24 de setembre l'equip amateur del C.F. Artesa de Lleida iniciarà oficialment una nova temporada. En aquesta ocasió el primer partit el disputarà contra el C.F. Seròs al camp Municipal de Seròs. El CF Artesa de Lleida ha quedat inscrit en el grup 21 de Quarta Divisió Catalana, el qual, a més, està integrat pel C.F. Albesa -descendit de Tercera Catalana-, C.E. Alfés C.E., F.C. Massalcoreig, U.E. Castellans, F.C. Blocs Joan Carles, C.F. Montoliu de Lleida, C.F. Seròs, C.F. Albagés, Alpicat Athletic i Athletic Club Bell-lloc. S'iniciarà el cap de setmana del 24 i 25,

i la primera aturada serà la del 3-4 de desembre, i finalitzarà la primera volta de la competició al cap d'una setmana. Una segona pausa arribarà el 25-26 de febrer del 2017, entre la jornada 17 i 18, que donarà pas a la recta final d'un campionat que finalitzarà l'1-2 d'abril amb l'última jornada. desitgem molta sort al C.F. Artesa de Lleida i esperem, com la temporada passada, oferir als nostres lectors les cròniques dels partits que disputi l'equip del nostre poble.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

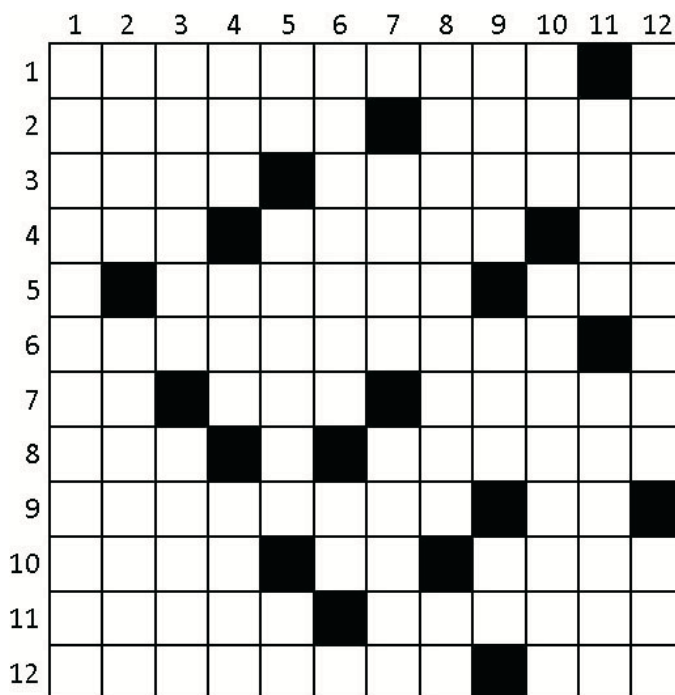
Solució pàgina 35

HORIZONTALS

1. Turment, aflicció. Fa plurals. **2.** Ventet suau. Peix que sovint es cuina a la sal. **3.** Anormals, atípics. A la romana és bastant típic. **4.** Expressió taurina. Més que nom. Règim General. **5.** Nitrogen. Xopin, mullin. Certa alcaldessa de Barcelona. **6.** Confusió, embolic. Un romà. **7.** Escola Variada. Simple, senzill. Al revés, va a parar al riu. **8.** Molt anomenada la d'Arosa. Cinquanta. Que ha estat elegit. **9.** Especialitat d'esquí en plural. Repetit, afectada de nanisme. **10.** el Salvador pintor. Primera i segona. Pèl que forma part de les pestanyes. **11.** Tresor públic. Que consta d'un sol element, femení. **12.** No units, dividits. Repetit, ventall.

VERTICALS

1. Tarongerars, camp de taronges. **2.** Moneda àrab. Comunicaré, advertiré. **3.** No real. Al revés, un cop separat el gra. **4.** Per segona vegada. Palíndrom sense paraules. Planta gramínia. **5.** El primer cardinal. Ram o pom de flors. Acabament d'infinitiu. **6.** Donar un càstig físic. Dues vocals fortes. La vocal de cara. **7.** La d'abans. A la nit d'avui. Una llei massa clàssica. **8.** Que pertanyen a una colònia. Nació sobirana. **9.** No terrestre, al revés. Les peres del mig. Nom de la "k". **10.** Al revés, totxo, tova. Aspira a reina, al revés. **11.** Fletxa petita. Veí del Berlusconi. **12.** Feia i fa coves i cistells. Vell, padrí.

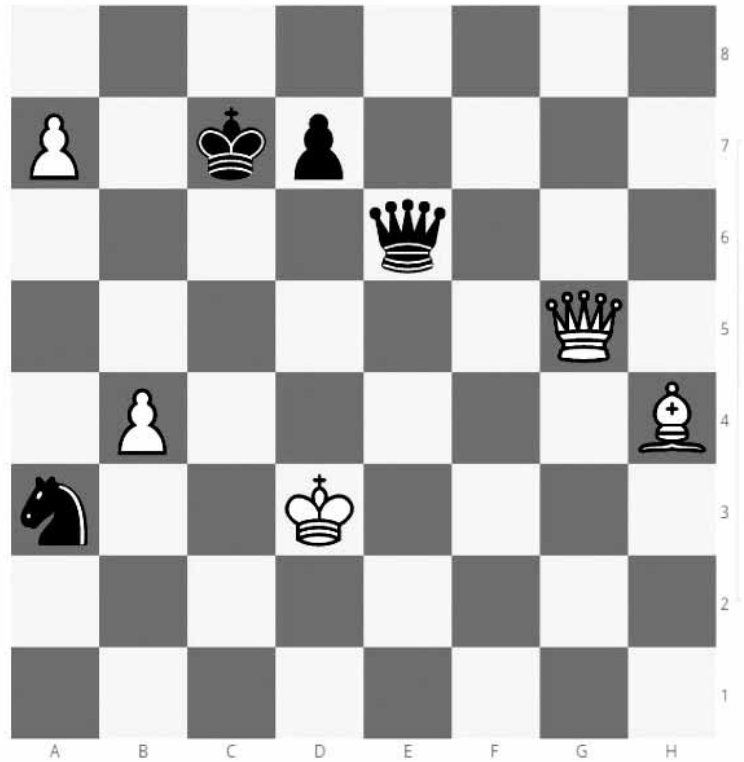
ENTRETENIMENTS

PROBLEMA D'ESCACS

Solucions a la pàgina 35

Albert Batiste

Posició molt oberta ón les blanques aconsegueixen fer escac i mat en 4 moviments.
Juguen blanques.

SOPA DE LLETRES

Busqueu 13 noms d'home.

A	C	M	P	I	R	A	L	I	H
J	O	I	A	L	U	G	A	G	I
O	P	S	R	C	R	O	I	T	L
R	R	A	Y	E	I	X	N	Y	E
D	E	M	G	R	D	A	F	L	N
I	G	O	U	R	T	E	O	H	A
O	R	T	A	S	J	I	R	U	M
I	U	C	N	A	R	R	E	F	U
H	S	O	T	O	P	E	R	E	D
O	C	E	J	I	G	R	E	S	U

M. A Navarro i Lluís Gil

SUDOKU

		4	5			1	7	
			7				2	
5			1		3			
7	9			4			8	5
		3		5			1	
8								
				3				
2	8	1						
	7	9					4	

HO HEM LLEGIT A...

Segre, dimarts, 12 de juliol de 2016

'Mulla't', a Artesa de Lleida

A la localitat del Segrià, la campanya *Mulla't per l'Esderosi Múltiple* va ser un gran èxit. Ens ho explica la Verònica, que ens n'ha enviat dos imatges. Una defeta a les 12.00 hores (a la foto) i una altra que va fer a les 18.00 hores. En les dos convocatòries, les piscines es van omplir de participants.

Segre, divendres, 5 d'agost de 2016

Agricultura promet reactivar obres a finals d'any

■ La conselleria d'Agricultura es va comprometre ahir a iniciar aquest any algunes de les noves obres previstes del canal Segarra-Garrigues a la Segarra, l'Urgell i el Segrià, que com va avançar SEGRE el mes de juliol passat han quedat parades per la falta d'un pressupost català.

L'objectiu, segons el departament dirigit per Meritzell Serret, és posar més hectàrees en regadiu entre el 2017 i el 2018 gràcies a la posada en marxa dels regis previstos a Guissona (on es duran a terme les actuacions més importants), Verdú, Preixana, Aspa i Artesa de Lleida.

A banda d'aquestes obres, segons la conselleria, es preveu continuar amb els projectes de concentració parcel·lària a la zona regable de Vilanova de l'Aguda i d'altres termes municipals i de la zona regable de la zona alta del riu Corb, com a projectes més destacats.

NOTÍCIA DE LA FESTA MAJOR DE FA 100 ANYS

Diario de Lérida, diumenge 13 d'agost de 1916

Fiesta Mayor de Artesa de Lérida.

Durante los días 15, 16 y 17, según costumbre, se celebrará la fiesta mayor.

Habrà solemnes funciones religiosas, entoldado, conciertos, corridas de bicicletas, castillos de fuegos artificiales, tiro de palomos y retreta. El día 17 a las nueve de la mañana se verificará gran corrida de cordera y pollos la que se anuncia al efecto de que tomen parte los corredores de la comarca. Con objeto de poder visitar el local escuelas, que muy adelantado se encuentra su ejecución y que ha de ser la admiración de los forasteros, la fiesta promete verse muy concurrida.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social: dimecres alterns.....973 16 73 15
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia.....973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol.....626 869 516

V3 Hospital Veterinari:.....639 367 888
 Metge.....973 167 291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu:973 16 71 62
 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORITZONALS

1. TRIBULACIÓ. S. 2. AIRINA. ORADA. 3. RARS.
 CALAMAR. 4. OLE. RENOM. RG. 5. N. AMARIN. ADA.
 6. GALIMATIES. I. 7. EV. MER. RIERA. 8. RIA. L. ELECTE.
 9. ESLALOMS. NA. 10. DALÍ. AB. CILI. 11. ERARI.
 UNÀRIA. 12. SEPARATS. PAI.

VERTICALS

1. TARONGEREDES. 2. RIAL. AVISARÉ. 3. IRREAL.
 PALLÀ. 4. BIS. MIM. AIRA. 5. UN. RAMELL. IR.
 6. LACERAR. OA. A. 7. A. ANIT. EMBUT. 8. COLONIALS.
 NS. 9. MARÍ. ERE. CA. 10. MAÓ. PRINCESA. 11. DARD.
 ITALIÀ. 12. SARGAIRE. IAI.

ESCACS

1. Dd8+, Rd6 (evitant la jugada Rc6 que amb una possible coronació del peó blanc de a7 faci escac.)
2. Db6+, Re5 (evitant la jugada Rd5 per el mat amb Dc5++)
3. De+, Rf5
4. Dg5++

SUDOKU

9	2	4	5	8	6	1	7	3
1	3	8	7	9	4	5	2	6
5	6	7	1	2	3	8	4	9
7	9	2	3	4	1	6	8	5
6	4	3	9	5	8	7	1	2
8	1	5	6	7	2	9	3	4
4	5	6	8	3	7	2	9	1
2	8	1	4	6	9	3	5	7
3	7	9	2	1	5	4	6	8

SOPA DE LLETRES

CONSTANTI, OSCAR, FERRAN, PERE,
 FREDERIC, JORDI, TOMÀS, HILARI, GREGORI,
 MACIÀ, ORIOL, MANEL i SERGI.

ENIGMA

Sabeu on està aquesta llinda?

Solució a l'enigma del mes passat: A l'antic cine de cal Tomàs, Travessia del Fossar vell

FINAL DEL CURS DE NATACIÓ

SARDANES DE FESTA MAJOR

MISSA MAJOR DE FESTA MAJOR CANTADA PER LA CORAL LA PRIMAVERA

ESPECTACLE ITINERANT DE LA FESTA MAJOR

IMATGES D'ACTUALITAT

SALT PER L'ESCLEROSI MÚLTIPLE (FOTO: YOLANDA HORCAJADAS)

BALL COUNTRY A LES PISCINES

FANALETS DE SANT JAUME

VETERANS DE CF ARTESA HOMENATJATS